

A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok által elfogadott konszenzusos döntések 2003-ban

■ 1.) 2002. ÉVI KONSZENZUS KONFERENCIA ÁLLÁSFOGLALÁSAINAK FELÜLVIZSGÁLATA

• 1/a.) A gyermekjóléti szolgálat családgyógyozójának szerepéről a bírósági eljárásban

Az EszCsM Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztályának vállalása nem valósult meg. Az állásfoglalás szükségességét változatlanul fontosnak tartja a konszenzus konferencia, ezért ismételt állásfoglalást kérünk arról, hogy milyen jellegű eljárásban, milyen minőségben, milyen jellegű információt kell kiadnia a családgyógyozónak, milyen szabad és milyen tilos.

• 1/b.) A gyermekvédelemben használható fogalomtár

A Fogalomtár összeállításával megbízott munkacsoport egész évben folyamatosan dolgozott. A munka kb. 70 % készületi állapotban van. Az őszi találkozóra, elfogadásra előkészített állapotba lehet hozni.

Ez azt jelenti, hogy az őszi találkozó előtt legalább két héttel minden Módszertani Gyermekjóléti Szolgálat megkapja a végleges tervezetet, amelyet a munkacsoport elfogadásra felkínál.

Reméljük, hogy a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítása olyan időpontban jelenik meg, hogy az abban megfogalmazottak már belekerülhetnek a fogalomtárba.

• 1/c.) Tájékoztató a "Gyermekeink védelmében" című nyilvántartási rendszer módosításának folyamatáról

A 2002. évi konszenzus-konferencia felkérése alapján az NCSSZI 2002. júniusában megbeszélést hívott össze. Ezen az első megbeszélésen közösen megállapodtunk a "Gyermekeink védelmében" című nyilvántartási rendszer adatlapjainak (továbbiakban: adatlap) megújítása menetében:

• Az adatlapok átdolgozása három munkacsoportban történik (1., 2., 3. adatlap, 4., 5., 6., 8. adatlap, 6/u., 7., 9. adatlap).

• Az adatlapok használatában érdekelt szervezetek legitim megbízottakat választanak azok megújítására.

• Az egyes munkacsoportok külön-külön dolgoznak, s időnként összegző megbeszélést tartanak.

A MUNKA JELENLEGI ÁLLÁSA:

• Az 1., 3. adatlap összevonásra és átdolgozásra került. A 2. adatlapot rövidítettük.

• A 4. és 5. adatlap szintén összevonásra került, a 6. elkészült. A 8. adatlap átdolgozása még várat magára.

• A 6/a. adatlap rövidebb és lényegretörőbb változata elkészült. A 7. adatlapot szétbontottuk (alap-, illetve szakszolgálatok külön). A 9. adatlap átdolgozása még tart.

Mindezek alapján valószínűsíthető, hogy az őszi találkozón egy teljes változatot tárgyalhatunk meg.

Ezt követően készíthetjük el az összefésült, egységes formátumú adatlap-csomagot, amelyhez meg kell fogalmazni a kitöltési útmutatót.

A tél végi találkozón valószínűleg elfogadhatjuk majd ezt a teljes anyagot.

Ezután felkérjük a NCSSZI-t arra, hogy az elkészített változatot legitímáltassa.

A konszenzus konferencia változatlanul fontosnak tartaná, hogy visszajelzést kapjon a Megyei Gyámhivataloktól az ellenőrzések módszertanára tett javaslataira. Mivel a Megyei Gyámhivataloktól a mai napig visszajelzést nem kaptunk, kérésünkről kénytelenek vagyunk lemondani.

■ 2.) MÓDSZERTANI GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATOK TAPASZTALATAI

Aggodalommal vettük tudomásul, hogy a Megyei Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok tapasztalata alapján sok helyen előfordul, hogy a növekvő feladatok mellett a gyermekjóléti szolgálatoknál leépítés történik mind személyi, mind tárgyi feltételek vonatkozásában. Az általános tapasztalat átgondolást, továbbgondolást igényel. Őszi megbeszélésünkig felkértük a Martonvásári Gyermekjóléti Szolgálatot, hogy készítsen elő egy szakmai tervet, amelynek mentén továbbhaladhatunk.

■ 3.) A NCSSZI ÁLTAL A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATOK SZÁMÁRA KIKÜLDÖTT KÉRDŐÍVEK

A gyermekjóléti szolgálatok részéről érkezett tömeges jelzés alapján megállapítható, hogy a NCSSZI Szociálpolitikai Főosztálya által készített "A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személyek és szervezetek részére" című kérdőív kitöltése, amelyre – rövid határidővel – az ország összes gyermekjóléti szolgálatát felkérték, számos szakmai problémát vetett fel és dilemmát okozott. A kérdőív összeállításához a már öt éve működő Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Munkaközösségének véleményét nem kérték ki, az előkészítő munkába nem vonták be. Az utólagos egyeztetések során és a NCSSZI Főigazgatójának kezdeményezésére tartott megbeszélésen vált érthetőbbé a kérdőív célja, amely szerint a feldolgozott adatok a szakmafejlesztési stratégia alapját képezik. A NCSSZI Szociálpolitikai Főosztály vezetője a továbbiakban számít a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok munkájára. A konszenzus konferencián a következő megállapodás született:

1. A kérdőíveket feldolgozó zárótanulmányt megjelenés előtt megküldi véleményezésre minden Módszertani GYJSZ számára. Ezt követően szakmai fórum keretében vitatják meg a zárótanulmány tervezetben foglaltakat.

2. A Módszertani GYJSZ-k megállapításai bekerülhetnek az intézmény folyóiratába.

3. A stratégia kialakításába módszertani szakembereket delegálhat a Módszertani GYJSZ munkaközössége.

A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok nyomatékkal kérik, hogy a kérdőív feldolgozása során, a becslést adatokon alapuló válaszokat kontroll adatokként kezeljék (az alapadatokat a rendelkezésre álló statisztikai és egyéb adatbázisok tartalmazzák).

A jövőbeni hatékony együttműködés érdekében felkérjük az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztériumot és a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézetet, hogy a gyermekjóléti

szakmai tevékenységet végzők feladatellátásával kapcsolatos bármely kérdőív, adatszolgáltatás, tájékozódás, elemzés, stb. előtt tegye lehetővé a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok részvételét az előkészítő munkában, az értékelésben és a stratégia kidolgozásában.

■ 4.) ESZCSM OSAP KÉRDŐÍV

Az ESzCsM Gyermek- és Ifjúságvédelmi Főosztálya felkérésének megfelelően a konszenzus konferencia az OSAP gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozó kérdőív kiegészítését megtárgyalta és kérdéseit megválaszolta. A megbeszélés alapján elhatároztuk, hogy a jövő évi konszenzus konferencia áttekinti a kérdőívet.

■ 5.) TELEFONOS SEGÉLYSZOLGÁLAT

A 15/1998. (IV. 30.) NM. Rendelet, valamint a tervezett módosítása a gyermekjóléti szolgálat speciális szolgáltatásai között nevesíti az ifjúsági lelkisegély-telefonvonal működését.

A lelkisegély telefonszolgálatok szervezésénél és működtetésénél a hazánkban és külföldön több évtizede működő telefonszolgálatok tapasztalatai alapján kikristályosodott, országos, ill. nemzetközi konszenzuson alapuló szakmai normákat és alapelveket ajánlott figyelembe venni, és indokolt követni a megfelelő színvonalú szolgáltatás biztosítása érdekében.

Magyarországon 1971 óta működnek lelkisegély telefonszolgálatok, a 90-es évek elejétől pedig sorra alakultak a fiataloknak szóló rétegtelefonok, az ifjúsági telefonos segítőszolgálatok is.

Jelenleg 2 országos szakmai szövetség koordinálja a lelkisegély telefonszolgálatok működését, és módszertani ajánlásokkal, képzések, konferenciák szervezésével, szakmai műhelymunkával segíti a megfelelő szakmai színvonal megvalósítását.

EZEK A SZERVEZETEK:

- Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége (LEST)
- Magyar Gyermek és Ifjúsági Telefonszolgálatok Országos Szövetsége (GYITOSZ)

Mindkét szövetség, ill. tagszolgálatai a Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Nemzetközi Szövetségének (INTERNATIONAL FEDERATION OF TELEPHONIC EMERGENCY SERVICES, IFOTES) nemzetközi normáit tekinti irányadónak, tevékenységüket e szerint végzik (csupán a szolgálati időtartam mértékében térhetnek el arról). (ld. 1. sz. melléklet)

■ AZ IFJÚSÁGI LEKISEGÉLY- TELEFONVONAL MŰKÖDTETÉSE GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT KERETÉBEN

■ 1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Az ifjúsági lelkisegély-telefonvonalnál (ifjúsági lelki elsősegély telefonszolgálat) a telefonos segítő tevékenységet a gyermekjóléti szolgálat főállású vagy részmunkaidős munkatársai, és a 18. életévüket betöltött önkéntesek (képzett laikus segítő) végezhetik mentálhigiénés, pszichológus, pszichiáter és egyéb erre képzett szakember irányításával, ill. szupervízoriuk mellett.

Az önkéntes segítő bevonása a telefonos segítőmunkába, annak speciális jellegéből fakadóan ajánlott. Az önkéntesek és az alkalmazott munkatársak egy munkaközösséget (stábot) alkotnak.

TELEFONOS MUNKÁBAN VALÓ RÉSZVÉTELÜK FELTÉTELE EGYSÉGESEN:

- minimum 80 órás képzésen való részvétel
- szakmai alkalmasság (ld. 2. sz. melléklet)

A felkészítéskor figyelembe kell venni a megszólított korosztály viselkedési és kommunikációs kultúráját, normáit. A klasszikus lelki segélytől eltérő problémakörök nagyobb odafigyelést igényelnek minden résztvevőtől.

Ügyelők száma: a hívhatóság időtartamától függő. A létszámnak elegendőnek kell lenni ahhoz, hogy az ügyeletet egy időben két fő láthassa el (felváltva fogadják a hívásokat).

Például heti 8 órás hívhatóság esetén, ezt biztonságosan legkevesebb 8-10 fős stáb tudja ellátni.

■ 2. SZERVEZETI SZEMPONTOK:

Munkaköri leírásban célszerű rögzíteni a telefonos segítőmunkában résztvevőkre és a stáb szakmai vezetőjére vonatkozó feladatokat, kötelességeket.

A telefonszolgálat működését - mint a gyermekjóléti szolgáltatások körében jól körülhatárolható szakmai szolgáltatását - Szervezeti és Működési Szabályzatban külön címszó alatt ajánlott rögzíteni.

■ A szolgálat működését segítő szakemberek:

- A szolgálat munkáját számos szakember segíti. Tevékenységüket, funkciójukat a szerepfeszültségek elkerülése végett szükséges tisztázni. Ezek a funkciók:
  - PR szakember
  - Kiképző (pszichiáter, pszichológus, mentálhigiénés szakember)
  - szupervízor (nem azonos a stáb kiképzőjével, szakmai vezetőjével)
  - Menedzser
  - Informatikai szakember
  - Egyéb területek szakemberei a diszpécserfunkcióhoz (pl. ellátásrendszerek szakemberei, gyermekpszichiáter, gyermeknőgyógyász, drog-, alkoholproblémák szakemberei stb.)

Hívásidő: napi rendszerességgel, de legalább heti 8 órában.

Területi lefedettséget tekintve ajánlott a már országos hálózatban működő szolgálatokkal egyeztetni, összehangolva a szolgáltatásokat a teljesebb körű elérhetőség érdekében.

■ 3. TÁRGYI FELTÉTELEK:

- telefonvonal működési idejére kizárólagosan erre a célra használt ügyeleti szoba biztosítása,
- ingyenesen hívható telefonvonal (zöld szám),
- ügyintéző telefonvonal (mentőhívás, egyéb hívás alatti intézkedés céljából),
- számítógép (számítógépes adatrögzítéshez, adatbázishoz).

■ 4. AZ IFJÚSÁGI LELKISEGÉLY-TELEFONVONAL MŰKÖDTETÉSÉNEK JELLEMZŐI

Célja:

- Öngyilkosság megelőzés
- Krízisintervenció
- Mentálhigiénés prevenció
- Diszpécser szolgálat
- Drogprevenció

Célcsoportja: gyermek és ifjúsági korosztály

Szolgáltatás alapkritériumai:

- Hívás ingyenessége
- Anonimitás
- Titoktartás

(vonatkozik hívó által elmondottakra, ügyelők személyére, szolgálat helyére, címére, szolgálat belső működési rendjére, szolgálati információkra)

▪ A Szolgálat működése:

A szolgálat mindig a hívó személy érdekeit szem előtt tartva végzi feladatát.

A segélykérő számára teljes titoktartást kell biztosítani, a hívó nem köteles bemutatkozni, adatairól bármit elmondani.

A Szolgálat anonim mindkét irányban (hívó részéről lehetőség, ügyelők részéről kötelezettség)

Minden ügyelő egy fedőszám alatt dolgozik. Ez alapján hívható, azonosítható.

Az ügyelő a nevét, egyéb adatait nem közölheti, csupán az ügyelői számát, krízisvezetés esetén a következő ügyeleti idejéről adhat felvilágosítást.

A hívónak tájékoztatást adhat az ügyelői számon keresett ügyelő következő ügyeleti idejéről, csak krízisvezetés esetén!

Az ügyelő minden beszélgetést köteles jegyzőkönyvileg rögzíteni, (annak sorait a kiegészítő kódtáblázat alapján kitölteni GYI-TOSZ ajánlása szerint).

A készült dokumentációt szupervízió, archiválási, oktatási célokra kívül felhasználni tilos!

▪ A szolgáltatás szakmai kontrollja:

A rendszer szigorú szakmai kontroll és felügyelet alatt működik, ezáltal képes a krízisintervenció lefolytatására, az öngyilkosság megelőzésére, valamint a drogprevenció végzésére.

Kontrollfunkciót hordoz: kiképzés (bemeneti kontroll), dokumentáció (jegyzőkönyvek, ügyeleti napló, egyéb eszközökkel történő rögzítés), kettős ügyelet, kiscsoportos esetmegbeszélés, szupervízió, stábkarbantartó tréning (maratoni csoport).

I. sz. melléklet

■ INTERNATIONÁL FEDERATION OF TELEPHONIC EMERGENCY SERVICES I. F. O. T. E. S.

■ A Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Nemzetközi Szövetsége

Az IFOTES nemzetközi bizottsága 1973. február hó 10-én megtartott párizsi ülésén előterjesztett s az 1973. április hó 30-i genfi egyetemes gyűlésen deklarált

■ NEMZETKÖZI NORMÁK

• Célok

1. A lelki elsősegély telefonszolgálat lehetőséget ad minden embernek, hogy szükségben, kétségben, öngyilkossági veszélyben azonnal kapcsolatot találjon egy másik emberrel, aki kész őt barátsággal meghallgatni és alkalmas arra, hogy a hozzá forduló szabadságát tiszteletben tartva - vele problémáin útsegítő párbeszédet folytasson.

2. Ez a segítőkézség nem korlátozódik az első találkozásra, ki kell, hogy terjedjen a krízishelyzet egész tartamára, addig, míg a segélykérőnek a meghallgatásra és a kísérő támogatásra szüksége van.

3. Amennyiben a segélykérő más, problémájában kompetens személlyel kíván kapcsolatba lépni, a szolgálat ezt elősegítheti és közvetítheti.

4. Minden segítség, amit a szolgálat nyújt, arra kell, hogy irányuljon, hogy a segélykérők megszereztek az az erőt és képességet, amivel életnehezségeik, kríziseiken túljuthatnak.

• Alapelvek

1. A segélykérők számára teljes titoktartást kell biztosítani. Minden töltött származó információ csak jóváhagyással vihető ki a szolgálatból.

2. Sem a segélykérőre, sem a munkatársra nem gyakorolható felekezeti, vallási, politikai vagy ideológiai nyomás.

3. Minden munkatárs csak gondos kiválasztás és kiképzés után vonható be a szolgálat munkájába, a kiválasztásnál mindenképp előtérbe kell venni a segélykérők megértésére való készséget, empátiát, a közösség- és felelősségvállalási képességet kell figyelembe venni.

4. A segélykérőre semmilyen anyagi teher nem róható.

5. A munkatárs törvény előtt nem nyilatkozhat a segélykérő kifejezett jóváhagyása és a szolgálat vezetése engedélye nélkül.

• Módszerek

1. A lelki elsősegély telefonszolgálat munkatársai lehetnek önkéntesek, vagy állandó fizetett dolgozók; de az önkénteseknek lényeges szerepet kell kapniuk. Az önkéntesek és az állandó munkatársak egy munkaközösséget alkotnak.

2. Az alapképzés befejezése után a munkatársakat munkájukban folyamatos szupervízióval kell támogatni. Ez történhet egy vagy több, a szolgálat által kijelölt személy segítségével. A továbbképzéssel a munkatársak készségeit és képességeit folyamatosan fejleszteni kell.

3. Minden szolgálatnak rendelkeznie kell különböző szakemberekkel; akikkel konzultálni lehet. Ezek lehetnek a szolgálat tagjai vagy más, kívülálló személyek.

4. A segélykérővel való kapcsolattartás általában telefonomos történik, de létező lehet más módon is, pl. levélben. Alapelvek, hogy a hívó joga a kapcsolat felvétel, fenntartása, megszakítása vagy újrafelvétel. Mind a hívónak, mind pedig a munkatártnak joga van anonimitása megőrzésére.

5. A szolgálat lényeges jellemzője, hogy folyamatosan, a nap 24 órájában elérhető.

6. Ha a segélykérő érdekében más intézmények, szervezetek megkeresése is szükséges, ez csak az ő beleegyezésével történhet.

(A francia és angol nyelvű eredeti kézikönyv eredetileg a Magyar Telefonszolgálatok Nemzetközi Szövetségének tulajdonát képezi.)

2. sz. melléklet

■ AJÁNLÁS

a lelki elsősegély telefonszolgálatok munkatársainak kiválasztásához, kiképzéséhez és továbbképzéséhez

A LELKI ELSŐSEGÉLYSZOLGÁLATOK SZÖVETSÉGÉNEK 1989. ÁPRILIS HÓ 29-ÉN VESZPRÉMBEN ELFOGADOTT ALAPELVEI

- az alkalmasság megítélésének szempontjai
- a kiválasztás menete
- a kiképzés menete
- beválás
- továbbképzés

- Az alkalmasság megítélésének szempontjai:
  - önismeret fejlettsége,
  - adekvát munkamotiváció,
  - a személyiség érettsége,
  - megszilárdult konstruktív értékrend,
  - empátiás készség, nyitottság, érzelemgazdagság,
  - problémaérzékenység,
  - konfliktus-és problémamegoldó-készség,
  - kudarc-és bizonytalanságtűrés, feszültség szabályozás,
  - fejlett és gazdag kommunikációs készség,
  - kongruencia (hitelesség).

A személyiség alkalmasságát elsődlegesnek tartjuk. A leendő munkatársat alkalmassá nem, csak alkalmasabbá tudjuk tenni a telefonszolgálatos munkára, személyiségkorrekcióra nem vállalkozhatunk.

- A kiválasztás menete:
  - a) személyes beszélgetés a munkamotiváció adekvátságának vizsgálata céljából, exploráció,
  - b) tesztek ennek támogatására,
  - c) a személyiség fejlődés, az életút leírása. 2-4 alkalommal elbeszélgetni a jelölttel arról, hogyan lett azzá, aki ma, feltárni az alapadottságokat, az életút csomópontjait, a lényeges döntéseket, a személyiséget alakító főbb hatásokat.

- A kiképzés menete
  - a) a képzés alapja az önismeret fejlesztése, formája az önismereti jellegű csoportfoglalkozás, a beválás megbecsüléséhez 1-1,5 év szükséges, miéltis a rövidebb program a munkába állás után is folytatott - csoportfoglalkozásokon teljesedik ki.

- b) készségfejlesztés:
  - empátiafejlesztés,
  - problémaérzékenység fejlesztése,
  - az előítéletesség és devianciákhoz való viszony értékelése,
  - kooperációs készség fejlesztése,
  - kommunikációs gyakorlatok.

A készségfejlesztés kerete mindig a csoport.

c) elméleti képzés:

I. lélektani alapok:

- személyiség-elmélet,
- a személyiségfejlődés folyamata,
- a személyiség integratív és onszabályozó működése.

II. a mentálhigiénés tevékenység csomópontjai:

- korai szocializációs zavarok,
- kritikus élethelyzetek, az életszakaszok és válságai,

- párkapcsolat, házasság,
  - devianciák (kábitószer, alkohol, öngyilkosság stb.)
- III.a válságmegelőző, elsősegélynyújtó munka módszertana:
- az emberi kapcsolatok dinamikája,
  - a segítő személyisége,
  - az első találkozás,
  - a klienscentrikus megközelítés,
  - a nem specifikus terápiás tényezők,
  - krízis, krízisintervenció.

• A beválás

Vizsga letételét nem tartjuk szükségesnek. A gyakorlati megmértetés eszköze a hospitálás, és ennek feldolgozása (csoportban és/vagy egyénileg). Célszerű a telefonos munkára nem alkalmasakat, ill. nem beváltakat -tágabb körként- támogató, szociális munkára bevonni.

• A továbbképzés

Míg egy munkatárs a szolgálat tagja, csoportban részt kell vegyen. Ez a kerete

- az esetmegbeszélésnek,
- az önismeret-és készségfejlesztésnek,
- az elméleti ismeretek, szakirodalom átadásának,
- az aktuális konfliktusok rendezésének, és
- a támasznyújtásnak.

■ 6. KÉSZENLÉTI SZOLGÁLAT

A gyermekvédelmi törvény értelmében 2004. január 1-jétől a megalakuló gyermekjóléti központoknak egyik kötelező speciális szolgáltatásaként készenléti szolgálatot kell működtetnie.

A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosítás tervezete alapján célja: a gyermekjóléti központ nyitva tartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása.

A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával kell megszervezni úgy, hogy a készenléti levő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani.

A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok tapasztalataik és véleményük alapján az alábbi ajánlásokat fogalmazzák meg:

1. Nem célszerű külön szakmai stáb felállítása. A gyermekjóléti szolgáltatást végző család gondozók lássák el a feladatot.
  2. A készenléti szolgálat biztosításához egy önálló mobiltelefon szükséges, melynek költségei teljes egészében a működőt terhelik.
  3. A szolgáltatást munkajogi szempontból készenléti ügyeletként célszerű működtetni.
  4. A szolgáltatást biztosító feladata a lakosság és a jelzőrendszer megfelelő tájékoztatása az elérhetőségéről, tevékenységéről.
  5. Fontos a tevékenységet folyamatosan dokumentálni (hívások regisztrálása, a szükséges és megtett intézkedések, felmerült költségek).
  6. A helyi igények, szükségletek, sajátosságok alapján történjen a szolgáltatás SZMSZ-be való beillesztése.
- Az eddigi tapasztalatok alapján a módszertani gyermekjóléti szolgálatok a rendelet módosításának megjelenését követően szakmai modellt tesznek közismertté.

7. MÓDSZERTANI GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATOK FELADATAI

A kijelölt módszertani intézmény feladatkörében

- *Részt vesz a minőségfejlesztési elvek kidolgozásában.*
- A Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Munkaközössége felkéri a NCSSZI-t, hogy a minőségfejlesztési elvek kidolgozásába vonja be a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatokat, használja fel szakmai tapasztalataikat. A jövő évi konszenzus konferencián erre a kérdésre visszatérünk.
- *A kijelölt feladatok tekintetében ajánlásokat készít a hatékonyabb szolgáltatási módszerek alkalmazására.*
- A gyermekjóléti szolgálatban végzett szociális munka sajátos módszereket igényel. Ezek összegyűjtésére, összegzésére önálló szakmai munkacsoportot hozunk létre.
- A munkacsoport dolgozza ki:*
  - Milyen szolgáltatási módszereket ismerünk?
  - Ki a kliens? A gyermekek védelmében végzett szociális munka, az önkéntesség és az együttműködés összefüggései.
  - Mitől tekinthető hatékonyak egy-egy módszer?
- *Szakmai tanácsadással segíti a kijelölt feladatok tekintetében a területén levő gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai munkáját.*

A SZAKMAI TANÁCSADÁS FORMÁI LEHETNEK:

- személyes konzultáció,
- a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatban,
- a szolgáltatást nyújtó székelyhelyén,
- telefonon,
- adott szolgáltatásról állásfoglalás készítése,
- szakmai műhely,
- kistérségi találkozó,
- megyei konferencia (szakmai nap),
- továbbképzés szervezése, ajánlása,
- új szolgáltatások és szakmai tevékenységek kezdeményezése, segítése (pl. a játék tevékenységek elterjesztése, alternatív napközbeni ellátások, játszóházak, játéktárak, egyéb szabadidős programok bővítése),
- már működő modellértékű programok összegyűjtése, támogatása, követése, megismertetése,
- módszertani útmutató és ajánlás készítése.
- Szakértőként közreműködik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai ellenőrzésében, a szakmai programok értékelésében.

Szakmai érvek nem szólnak amellett, hogy "kivülálló" módszertani intézmény végezze a vizsgálatot, és ne a kijelölt módszertani intézmény. Más intézmény felkérésére csak igen ritka, kivételes esetben kerülhet sor, ha összeférhetetlenség áll fenn. Összeférhetetlenség esetén a kijelölt módszertani központ tegyen javaslatot másik intézmény felkérésére.

Nem végezhet szakmai vizsgálatot, nem értékelhet szakmai programot olyan szociális szakember, aki nem gyermekjóléti alapellátásra specializálódott.

Szükséges átdolgozni egy szolgáltatás teljes szakmai vizsgálatának "forgatókönyvét", amely a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatoknak nyújtana segítséget munkájukhoz. Az átdolgozáshoz szakmai munkacsoportot hozunk létre, a végleges munkaanyag a 2004. évi Konszenzus Konferenciára elkészül.

- kezdeményezi a gyermekvédelmi rendszerben dolgozók továbbképzését és tapasztalatcseréjét.

A módszertani gyermekjóléti szolgálat feladata tudatosítani, hogy a gyermekjóléti szolgáltatást végzőknek joga és kötelezettsége esetmegbeszélésen, szupervízió, tapasztalatcserén, továbbképzésen részt venni. Ennek érdekében a módszertani gyermekjóléti szolgálat összegyűjti és ajánlja a továbbképzési lehetőségeket. Tapasztalatcseréket szervez, illetve ajánl. Igyekszik elérni, hogy az általa ellátott területen minden gyermekjóléti szolgáltatást végző munkatárs vegyen részt az előzőekben felsoroltakon.

8. ÉVES GYERMEKVÉDELMI TANÁCSKOZÁS

A települési önkormányzatok képviselő testületének, illetve közgyűlésének a gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszer áttekintése céljából évente átfogó értékelést kell készíteni.

Erről a többször módosított 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, a 96.§ (6) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

"A helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület, illetve a közgyűlés megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a megyei gyámhivatalnak. A megyei gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a megyei gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja."

Az átfogó értékelés alapját képezi a gyermekjóléti szolgálat által szervezett éves tanácskozás, amelyen át kell tekinteni a település gyermekvédelmi rendszerének működését, és javaslatot kell tenni annak lehetőség szerinti javítására.

JELEN MÓDSZERTANI AJÁNLÁSBAN MEGFOGALMAZZUK:

- a tanácskozás célját,
- a résztvevők körét,
- feladataikat,
- a tanácskozás formáját,
- a tanácskozás munkamódját.

A tanácskozás célja:

Az adott településen gyermekjóléti, ill. gyermekvédelmi feladatot ellátó szakemberek, saját tevékenységüket bemutatva segítsék a település gyermekvédelmi rendszerének egységes áttekintését. Értékeljék éves munkájukat, számoljanak be arról, hogy milyen feladatokat oldottak meg és azok mennyiben voltak eredményesek! Tárják fel, hogy mi segítette, mi nehezítette, vagy akadályozta munkájukat!

Egymás értékelését meghallgatva közös stratégiát dolgozzanak ki a feladatok színvonalasabb ellátása érdekében!

Résztvevők köre:

A tanácskozáson a település minden gyermekintézményének és gyermekekkel foglalkozó szervezetének képviselői részt vesznek, hogy az értékelés, áttekintés teljes körű legyen, valamint a feladatok meghatározása és felvállalása megtörténhessen.

Meghívottak a Gyvt-ben meghatározott jelzőrendszeri tagok, a fiatalokúak hivatásos pártfogója, az önkormányzati képviselőtestület mindazon tagjai, akik a gyermekvédelem terén döntés-előkészítői, illetve döntési szerepet töltenek be:

polgármester, alpolgármester, érintett bizottság(ok) elnöke(i), valamint a hivatal részéről a jegyző, irodavezető, gyámhatóság és gyámhivatal vezetője; továbbá a gyermek- és ifjúsági szervezetek képviselői ... stb.

Beszámol, tájékoztatást ad: az önkormányzat gyermekvédelmi szakterületet irányító osztálya, vagy irodavezetője, a jegyzői hatáskört gyakorló osztály, ill. személy, a gyámhivatal; a gyermekjóléti-, a családsegítő szolgálat/szolgáltatást nyújtó; a bölcsőde, óvoda, iskola, nevelési tanácsadó, a védőnői szolgálat, a házi gyermekorvosi ellátás képviselője, a rendőrség, és azon civil és egyházi, ill. társadalmi szervezetek, akik, ill. amelyek éves tevékenységük során gyermekvédelmi feladatot láttak el.

Ahol több, azonos feladatot ellátó intézmény (bölcsőde, óvoda, iskola, stb.) működik, javasolt, hogy maguk közül választott képviselő fogja össze az érintett terület tapasztalatait.

Feladataik:

A beszámolók tartalmazzák a szolgáltatást nyújtó saját éves gyermekvédelmi tevékenységét és értékelését. Tárják fel a problémákat, és azokra közösen keressenek megoldásokat. Fontos a sikerek bemutatása, mely segít a jó megoldási módok megtalálásában. A megoldásokban törekedni kell az együttműködésre. A további teendők meghatározásában mindenki aktívan vegyen részt.

A TANÁCSKOZÁS FORMÁJA FÓRUM; MELY

- rövid, tömör beszámolókból,
- a hozzájuk kapcsolódó észrevételekből (helyi adottságtól függően ezek megvitatása szekcióülések formájában is megvalósulhat),
- célok megfogalmazásából,
- közös cselekvési terv kidolgozásából és
- annak ütemezéséből áll.

A tanácskozás munkamódja:

A település nagyságától, adottságától függően egyes szakterületekre, intézményekre lebontva, a beszámolók időtartama lehetőség szerint a 10 percet ne haladja meg.

A fórum levezetése a település nagyságától függően eltérő lehet:

- kisebb települések esetében a levezetést vállalhatja a gyermekjóléti szolgálat munkatársa,
- nagyobb városokban, a résztvevők nagy száma esetén indokolt lehet a moderátor tevékenysége.

A tanácskozásnak nem lehet sem célja, sem feladata konkrét esetek megbeszélése és szakmai előadások megtartása.

A tanácskozásról a gyermekjóléti szolgálat emlékeztetőt készít, melyet a résztvevőknek megküld. Az emlékeztető tartalmazza a megfogalmazott célokat, és az önkormányzat felé tett ajánlásokat, javaslatokat.

A cselekvési terv elkészítésére ezt követően, külön megbeszélésen kerülhet sor.

